

2. Oorlog in de omgeving van de stad

De buitengewone omstandigheden waarin Rotterdam in 1426/27 verkeerde, waren het gevolg van een reeds lang bestaande partijstrijd in Holland, die in de zomer van 1425 tot het uitbreken van een openlijke oorlog leidde. Op deze partijstrijd tussen Hoeken en Kabeljauwen zullen wij niet verder ingaan, maar ons beperken tot de directe aanleiding van de in 1425 uitgebroken oorlog.

In juli van dat jaar had Jan van Brabant, de echtgenoot van Jacoba van Beieren, het bestuur over Holland en Zeeland opgedragen aan Philips van Bourgondië, die gesteund werd door de Kabeljauwen. Jacoba had zich niet bij deze gang van zaken neergelegd en stelde zich aan het hoofd van de Hoeken in Schoonhoven. Nadat ook Gouda en Oudewater zich aan haar zijde hadden geschaard, voerde zij vanuit dit gebied drie jaar lang strijd tegen Philips van Bourgondië³⁵⁵).

Rotterdam was al sinds oktober 1418, toen de stad was ingenomen door Jan van Beieren, de oom van Jacoba, een belangrijk Kabeljauws steunpunt³⁵⁶) en werd daarom ernstig bedreigd door de Hoeken uit Gouda en omgeving. In 1425 hadden mannen uit Schoonhoven op een nacht een overval uitgevoerd op de haven van Rotterdam en enige schepen meegevoerd. De Rotterdammers hadden hen daarop achtervolgd tot vlak voor Schoonhoven, waar zij slaags geraakt waren met de overvallers, die met te hulp geschoten stadsgenoten de Rotterdammers een nederlaag toebrachten. Vele Rotterdammers werden gevangen genomen, terwijl het stadsvaandel verloren ging³⁵⁷).

Deze gebeurtenis zal de nodige schrik in Rotterdam veroorzaakt hebben. Uit de rekening over 1426/27 blijkt dan ook een grote zorg voor de veiligheid van de stad. Aan de verschansingen werden verschillende werkzaamheden uitgevoerd³⁵⁸). Deze verschansingen waren nog van hout. Pas in de tweede helft van de vijftiende eeuw zou een stenen muur opgetrokken worden, en dan alleen nog maar aan de westzijde van de stad³⁵⁹). De poorten van de stad werden versterkt op bevel van Hendrik van Wassaer, commandant van de in Rotterdam gelegeerde troepen. Hij liet nieuwe sloten op de poorten maken en versterkte de wacht op de Westpoort, omdat die zijns inziens niet sterk genoeg was³⁶⁰).

De rekening bevat ook uitgaven voor geschut, zoals donderbussen, stenen om mee te schieten en materialen om kruit in te bewaren³⁶¹). Het stadsbestuur deed moeite om aan salpeter te komen, nodig voor de vervaardiging van buskruit. Eerst probeerde